

#33

DEM TÄNKER PÅ BESÖKSNÄRINGEN?

Vår 6:e kartläggning av forskning och dess finansiering

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1/ FÖRORD	3
2/ INLEDNING	5
3/ OM BFUF OCH NATU	8
4/ FORSKNINGSMILJÖER	10
5/ PÅGÅENDE PROJEKT 2025	11
6/ URVAL AV FINANSIÄRER 2025	29
7/ FINANSIERING OCH PROJEKT 2025	35
8/ EXTERN FINANSIERING 2025	36
9/ TURISMFORSKNING I SVERIGE OCH BFUF:S ROLL	38
10/ GER MEDEL FRÅN BFUF RINGAR PÅ VATTNET?	52
11/ KONFERENSPOESI	55

1 / FÖRORD

Rapporten *Vem tänker på besöksnäringen?* omfattar pågående forskning med relevans för besöksnäring och turism i Sverige 2025. BFUF tar för sjätte gången fram en övergripande och samlad bild av svensk besöksnäringsforskning, dess genomförare och finansiärer. Tidigare rapporter är publicerade 2014, 2016, 2019, 2022 och 2024.¹

Det finns flera viktiga anledningar till att synliggöra pågående forskning. Den säger något både om besöksnäringens roll i samhället och om vilka teman som prioriteras bland finansiärer och på lärosäten. Det är glädjande att se att inte bara BFUF har nytta av en samlad översikt av pågående forskning. Lärosäten, forskarna själva, finansiärer, myndigheter och andra relevanta aktörer använder sig också av och citerar BFUFs rapporter.

Kartläggningen bygger på data insamlad från lärosäten och ett urval av finansiärer. Den har gjorts i samverkan med Nätverket för akademiska turismutbildningar och forskning i Sverige (NATU).

Hur ser läget ut?

Antal forskningsprojekt, 118 st., är samma som 2023, mellan 2021 och 2023 sågs en minskning.

Den totala volymen finansiering, drygt 101 mnkr, är i princip lika i jämförelse med 2023 och 2021 (97 mnkr).

Den totala summan extern finansiering, drygt 76 mnkr, är en ökning med cirka 13 mnkr jämfört med 2023 (63 mnkr), men är mindre än 2021 (81 mnkr).

Bland de större offentliga nationella finansiärerna är det endast Formas som finansierat besöksnäringrelevant forskning i nämnvärd omfattning under 2025.

Finansieringsläget tycks alltså vara likvärdigt 2023, men den externa finansieringen har minskat sedan 2021. En tendens mot minskad extern forskningsfinansiering ska tas på allvar. Statliga FoU-satsningar är helt väsentliga för kontinuitet och långsiktigt byggande av behovsstyrd kunskap.

Tre analyser

För att ge ytterligare dimensioner av besöksnäringrelevant forskning har denna kartläggning kompletterats med tre olika analyser.

Den första av framlidne Dieter K. Müller och Malin Zillinger som haft i uppdrag att analysera BFUF:s roll som finansiär. Deras analys i kapitel 9 är att svensk turismforskning har en positiv trend där fler aktörer bidrar till utvecklingen, vilket förhoppningsvis speglar en insikt bland landets forskare att fenomenet turism har betydelse för många områden. För att vi ska säkerställa en fortsatt positiv utveckling av turismforskningen i Sverige kommer det att krävas att alla forskningsfinansiärer höjer sina

¹ Samtliga rapporter finns för nedladdning på bfuf.se.

ambitionsnivåer, vilket också kräver att svenska turismforskare behöver orientera sig mot nya frågeställningar som kan konkurrera om medel i nya sammanhang. Besöksnäringens ekonomiska bidrag till forskningen kommer även fortsättningsvis att vara viktigt för att garantera att behovsmotiverad kunskap produceras samt att denna typ av forskningsresultat kommer branschen tillgodo.

Den andra undersöker om BFUF-finansierade projekt påverkar och ger effekter inom akademien (kapitel 10). BFUF sände i november 2025 ut en öppen fråga till majoriteten av de forskare som projektlett forskning finansierad av BFUF sedan 2012. Har vår finansiering i sin tur gett upphov till vidare forskningsfinansiering? De många svaren visar ett tydligt ja. BFUF-finansiering ger ofta ringar på vattnet som yttrar sig i ytterligare finansiering, profilerad forskning, fortsatt metodutveckling, värdefulla kontakter och idéer till ny kunskapsutveckling.

Den tredje är en estetisk analys av den forskarkonferens BFUF, NATU och Örebro universitet anordnade vid Campus Grythyttan i oktober 2025. Annika Göran Rodells estetiska respons i form av Konferenspoesi finns i kapitel 11.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera följande: Det globala resandet ökar. Svensk besöksnäring behöver växa i internationell konkurrens och samtidigt hantera en snabbt föränderlig omvärld, med både klimatmässiga och geopolitiska utmaningar. Detta förutsätter att Sverige som nation, med regioner, destinationer, företag, professioner och ledarskap har kunskap för att utvecklas.

Den naturliga slutsatsen är att det är mer aktuellt än någonsin att lärosäten och besöksnäring verkar för en ökad forskningsfinansiering. Det behövs vidare en dialog mellan bransch, lärosäten och det offentliga om strategiska inriktningar för att besöksnäring och turism ska kunna bidra optimalt till samhällsutvecklingen.

Stort tack till lärosäten, forskare och finansiärer som bidragit med information.

Stockholm i februari 2026
Stina Algotson och Eva Fohlstedt, BFUF

2/INLEDNING

Nuläget

Lärosäten

Forskning relaterad till besöksnäring och turism bedrivs på flera av landets lärosäten. I denna kartläggning har vi funnit projekt vid 17 av dessa. Vi har funnit 118 pågående forskningsprojekt 2025, av dessa var 80 externt och 38 internt finansierade. År 2023 inrapporterades 115 projekt, varav 82 externt och 33 internt finansierade. År 2021 inrapporterades totalt 170 projekt.

Extern och intern finansiering

Den totala externa finansieringen av projekt 2025 var cirka 76,5 mnkr (75 procent) och den interna cirka 25 mnkr (25 procent). Den totala finansieringen var drygt 101 mnkr.

Den totala externa finansieringen av projekt 2023 var cirka 63 mnkr (65 procent) och den interna 33,5 mnkr (35 procent). Den totala finansieringen var 96,5 mnkr.

Motsvarande siffror för 2021 var 97,5 mnkr extern respektive 81 mnkr intern finansiering.

Mellan åren 2021 och 2023 minskade den totala externa finansieringen med nästan 35 mnkr. Från 2023 till 2025 har den ökat med 10 mnkr. De internt finansierade projekten utgjorde 35 procent år 2023, år 2025 utgör de 25 procent.

Antal forskare

Information om forskare som medverkar i respektive projekt har samlats in. Totalt antal namngivna forskare vid de svenska lärosätena är knappt 140 st. År 2023 inrapporterades 180 st.

Finansiärer

De största externa finansiärerna under 2025 är Formas med 13 mnkr (12,3 år 2023), Familjen Kamprads stiftelse 11,5 mnkr (12,2 år 2023), KK-stiftelsen 8,3 mnkr (3,4 år 2023) och BFUF 6,8 mnkr (5,3 år 2023).

Mistra, som tidigare varit en betydande finansiär av besöksnäring relaterad forskning genom några större satsningar som Mistra Sports & Outdoors (56 mnkr) och Mistra Arctic Futures (38 mnkr), finansierar i denna kartläggning ett projekt på knappt 2 mnkr (10,4 mnkr 2023). Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) samt EU-finansiering via Horizon och Erasmus+ Sport uppgår till 7,8 mnkr. Interregs finansiering uppgår till 10 mnkr. Detta är en stor ökning jämfört med 2023 då EU och Interreg tillsammans stod för 1 mnkr, och en återgång till 2021 års siffror som var 13 mnkr.

Finansieringsläget 2025 är relativt likvärdigt 2023 men fortfarande något sämre än 2021, då allt pekade mot bättre tider än vid våra tidigare kartläggningar 2013, 2015 och 2019.

Svensk satsning på forskning behöver gynna besöksnäring och turism

Det globala resandet har ökat 2025 samtidigt som vi upplever snabba förändringar i det geopolitiska läget. Detta i kombination med disruptiv teknologisk utveckling är en utmaning för svensk besöksnäring. Det skapar nya ökade behov av kunskap. Mer forskningsmedel och fler forskare som arbetar med besöksnäring och turism behövs. Därför är det fortfarande aktuellt att lärosäten och besöksnäring verkar för en ökad extern finansiering. Det behövs också en dialog om strategiska inriktningar, som om vilken kunskapsutveckling som behövs för att turism och besöksnäring ska kunna bidra optimalt till samhällsutvecklingen.

FoU för att stärka företagen

Det är viktigt att synliggöra pågående forskning eftersom det säger något både om besöksnäringens roll i samhället och om vilka teman som prioriteras. Vi ser ett fortsatt stort behov av forskning och utveckling som kan stärka företagen i besöksnäringen, till exempel med fokus på lönsamhet, organisationsutveckling eller affärs-, service- och produktutveckling. Svensk besöksnäring ska klara av att växa och utvecklas i internationell konkurrens. Det ställer krav på att regioner, destinationer, företag, professioner och ledarskapet har kunskap för att utvecklas.

Utbildningar på alla nivåer behöver ha ett bra och vetenskapligt baserat kunskapsinnehåll. Gapet mellan näringsliv och akademi behöver minska och samverkan mellan besöksnäringens företag och akademin öka. Forskare och bransch behöver mötesplatser för konstruktiv dialog mellan näringsliv, akademi och offentliga aktörer. I det sammanhanget är det bra att vi med kartläggningen kan visa en tydlig bild av pågående forskningsfält och bidra till en uppfattning om framtidens kunskapsbehov.

Metod

Kartläggningen omfattar pågående (2025) besöksnärringsrelaterade forskningsprojekt vid landets universitet och högskolor.

Datainsamling

Kartläggningen har gjorts genom:

- samarbete och kontakt med NATU, kontakt med lärosäten som erhållit forskningsmedel av BFUF samt med lärosäten i 2025 års kartläggning
- förfrågan till finansiärerna Afa Försäkringar, Familjen Kamprads stiftelse, Formas och KK-stiftelsen
- sökningar i projektdatabasen Swecris där följande finansiärer ingår: Energimyndigheten, Familjen Kamprads stiftelse, Forte, Formas, IFAU, Hjärt-Lungfonden, Karolinska Institutets stiftelser och donationer, KK-stiftelsen, Naturvårdsverket, Riksbankens Jubileumsfond, Rymdstyrelsen,

Statens geotekniska institut, Vetenskapsrådet, Vinnova och Östersjöstiftelsen)²

- När uppgifter om finansiering löper över flera år, till exempel 2024–2025, och summan inte är uppdelad årsvis, har den delats med två, om det inte tydligt framgår att projektet löper under enbart ett år.
- Lärosätena har haft möjlighet att lämna uppgifter på intern finansiering av forskningsprojekt, detta har inte alla gjort. Därför ska siffran om intern finansiering användas med viss försiktighet.

Felkällor

Det finns troligen fler relevanta besöksnärlingsrelaterade forskningsprojekt hos respektive finansiär, hos andra finansiärer, på andra lärosäten och vid forskningsinstitut än de vi funnit och lyfter fram. Vi tar tacksamt emot information om dessa.

Forskningens kvalitet

BFUF har inte gjort någon bedömning av forskningens vetenskapliga kvalitet.

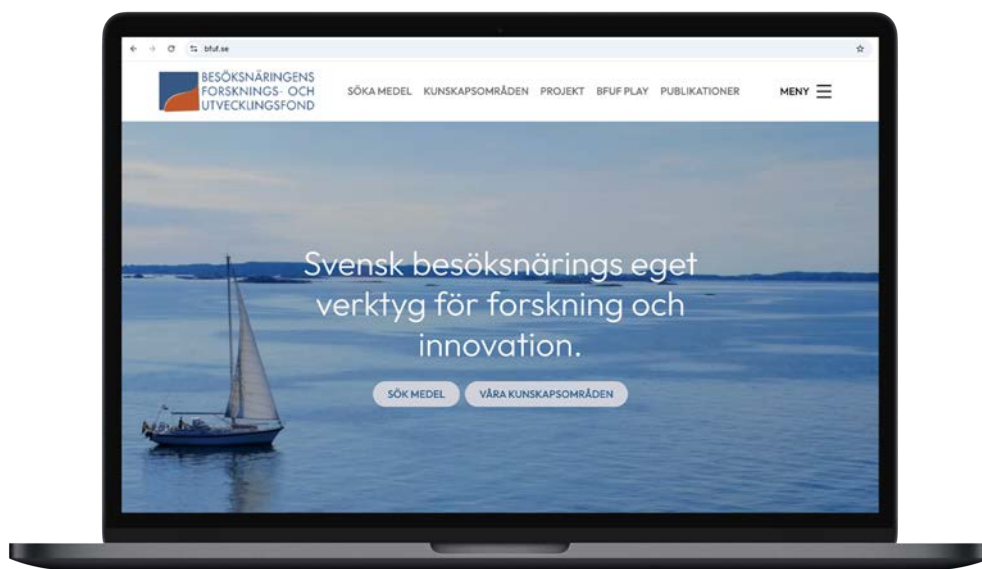
² Sökord: turism, tourism, besöksnäring, hospitality, evenemang, servering, kök, wine, food.
Swecris (länka <https://www.vr.se/swecris.html#/>).

3/OM BFUF OCH NATU

BFUF

Besöksnäringens FoU-fond (BFUF) är svensk besöksnäringens eget verktyg för forskning och innovation. Fondens syfte är att främja vetenskaplig forskning, innovationer och utvecklingsprojekt som gagnar företag och anställda inom den svenska besöksnäringen och som bidrar till en positiv utveckling av näringen. Fonden är grundad och finansieras gemensamt av Visita – svensk besöksnäring och Hotell- och restaurangfacket (HRF). Besöksnäringens företag bidrar genom parterna årligen med cirka 8 miljoner kronor till fondens verksamhet.

Sedan 2009 har BFUF investerat över 120 miljoner kronor i genomförande och spridning av närmare 70 forsknings- och utvecklingsprojekt som skapar nytta för besöksnäringen. I majoriteten av dessa medverkar företag från näringen, vilket genererar ett viktigt kunskapsutbyte åt två håll – både forskare och praktiker får inspiration och insikter som leder till utveckling. BFUFs populärvetenskapliga och andra rapporter samt Masterclasses på BFUF Play används av beslutsfattare i branschens företag, det offentliga systemet, inom politiken och i utbildningar från gymnasie- till högre nivå. www.bfuf.se

NATU

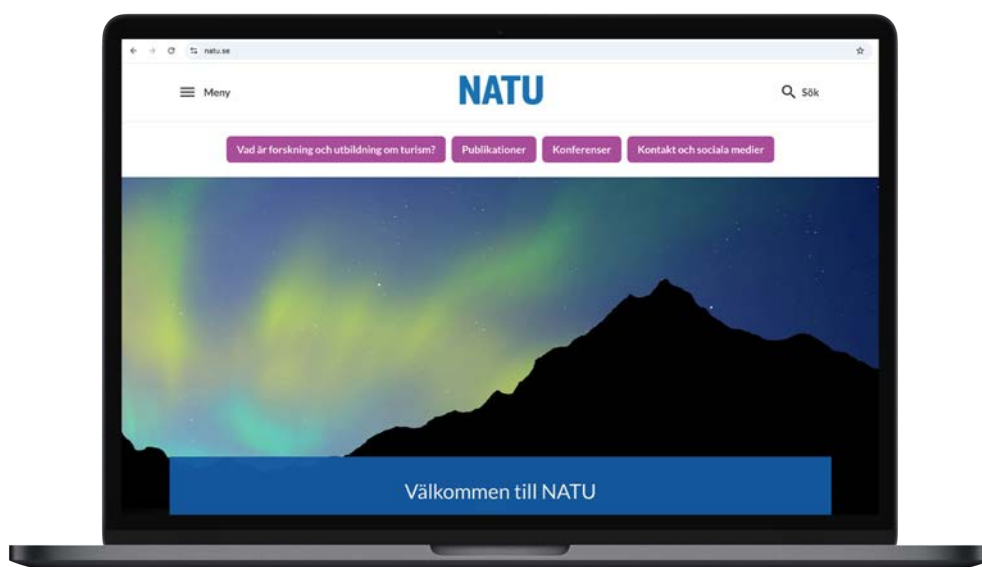
Nätverket för akademiska turismutbildningar och forskning i Sverige (NATU) består av svenska lärosäten som bedriver utbildning och forskning inom turism. NATU är en plattform för samverkan, kontakt, erfarenhetsutbyte och diskussion av aktuella frågor mellan deltagande lärosäten och forskningsmiljöer i syfte att utveckla utbildning, forskning och omvärldssamverkan inom turism.

Nätverket arbetar med att:

- Skapa och upprätthålla en nationell ämnesidentitet bland svenska lärosäten kring akademisk utbildning och forskning om turism
- Stärka turismvetenskap som ämnesområde i den svenska högskolesektorn
- Utifrån vetenskapliga grunder tydliggöra turismens plats i samhället
- Utveckla kvalitetsarbete kopplat till utbildning och forskning
- Stärka akademiska turismutbildningarnas position i samhället och dessas profil i utbudet av universitetsutbildningar
- Skapa vetenskapligt starka och attraktiva akademiska turismutbildningar
- Utveckla kontakter mellan lärare, studenter och alumner på arbetsmarknaden
- Synliggöra svensk turismforskning genom gemensam publicering, forskningsinformation

NATU:s medlemmar: Göteborgs universitet, Högskolan Dalarna, Karlstads universitet, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Lunds universitet, Mittuniversitetet, Restaurang- och hotellhögskolan/Örebro universitet, Södertörns högskola, Umeå universitet och Uppsala universitet.

www.natu.se

4/FORSKNINGSMILJÖER

Centrala miljöer inom besöksnäring och turism 2025

- Göteborgs universitet, Centrum för turism CFT
- Högskolan Dalarna, Centrum för besöksnäringssforskning CETLER
- Lunds universitet, institutionerna för strategisk kommunikation (IKO) och tjänstevetenskap (SES)
- Mittuniversitetet ETOUR
- Umeå universitet, institutionerna för geografi och kultur- och medievetenskaper
- Örebro universitet, Restaurang- och hotellhögskolan RHS

Andra miljöer med koppling/viss koppling till besöksnäring och turism³

- Högskolan i Kristianstad
- Karlstads universitet, institutionen för geografi, medier och kommunikation
- Karolinska Institutet
- Kungl. Konsthögskolan
- Kungliga tekniska högskolan
- Linköpings universitet
- Linnéuniversitetet
- Luleå tekniska universitet
- Stiftelsen Chalmers industriteknik
- Södertörns högskola, NMT-institutionen
- Uppsala universitet

FoodDoc – nätverk inom gastronomi

I januari 2020 etablerades forskarutbildningsnätverket inom gastronomi. Fem lärosäten ingår: Göteborgs universitet, Högskolan i Kristianstad, Umeå universitet, Uppsala universitet och Örebro universitet. Nätverket har en viktig funktion för lärosätena då ämnena inom det gastronomiska fältet är relativt små. Inom ramen för nätverket sker forskningssamarbeten, samverkan kring gemensamma frågor och man anordnar årliga gemensamma aktiviteter. Nätverket samverkar även kring grundutbildningsfrågor.

³ Det finns troligen fler relevanta pågående projekt på landets lärosäten än de vi funnit och lyfter fram. Se Metod, sidan 6.

5/PÅGÅENDE PROJEKT 2025

Göteborgs universitet, Centrum för turism (CFT)

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Blå mat	Formas	8 000 000		2 000 000
Eating Gothenburg	Anna Ahrenbergs Fond	200 00		200 000
Event och klimat – en digital verktygslåda	VGR, Turistrådet Västsverige, Göteborg & Co	1 600 000		1 000 000
Hållbara och tillgängliga kulturmiljöer – kunskapsunderlag för kulturmiljö-stärkande åtgärder	Trafikverket	2 500 000		300 000
Samverkan och lärande i utvecklingen av en attraktiv matdestination	Sparbanksstiftelsen Varberg	500 000		243 000
Stavanger 900 år	Stavanger kommun	1 200 000		600 000
Upplevelsenäring	Interreg	600 000		200 000
Summa				4 543 000

Kontakt

Erik Lundberg, erik.lundberg@handels.gu.se

Högskolan Dalarna, Centrum för besöksnäringforskning (CETLER)

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Rekreationsleder i turistdestinationer: Hur insikter från beteendekonometri och ny teknik kan finansiera och utveckla ledssystem i Sverige	KK-stiftelsen	3 600 000 ⁴	220 000	1 200 000
Fossilfri autonomi; Framtidens kollektivtrafik för fjäll och glesbygd	Vinnova ⁵	1 000 000	75 000	300 000
Futourwork	EU Horizon	2 800 000 ⁶	100 000	800 000
Hur får vi fler att vilja arbeta i köket?	BFUF Näringsliv	2 000 000 800 000	440 000	1 000 000
Lab Sälenfjällen: att bo, arbeta och uppleva i en fjälldestination i omvandling	Formas	5 600 000 ⁷	50 000	300 000
MIRANDA 2.0, ett förfinat beslutsstöd för hållbart turism-resande och infrastrukturplanering	Trafikverket	2 800 000	200 000	1 200 000
Precariousness of Workers in Hospitality Spaces			400 000	
SITE-mobility – en smart, integrerad och bärkraftig gränsregion	Interreg och Region Dalarna	2 000 000 ⁸	100 000	700 000
The tourists are coming! How associations in rural Scandinavia are affected and how they adapt			400 000	
Understanding, assessing and conceptualising visitor compliance under open access			400 000	

⁴ Projektet omfattar totalt 7 miljoner kronor. Övriga medel avser företagens finansiering för projektets genomförande.

⁵ Projektet omfattar totalt 3,9 miljoner kronor. Malung-Sälens kommun är projektägare.

⁶ Projektet omfattar totalt 29 miljoner kronor. Projektet leds av University of Westminster, U.K. i ett konsortium med nio parter. Projektet syftar till "Improving Tourism Worker Well-being Through Social Dialogue".

⁷ Projektet omfattar totalt 8,5 miljoner kronor. Malung-Sälen kommun är projektägare och övriga medel går framför allt till koordinering av det Geografiska omställningslabbet, Lab Sälenfjällen.

⁸ Projektet omfattar totalt 16 miljoner kronor. FoU-projekt i samverkan i de fyra s.k. SITE-kommunerna; Malung-Sälen, Idre (Älvdalen), Trysil och Engerdal.

Värdighet och anständighet på jobbet – den sällan sedda hotellstäderskan	Forte	5 000 000	1 200 000
Worker perspectives on organisational restructuring and job transitions: A case study from the Swedish hotel sector		400 000	
Intern finansiering av CETLER		1 300 000	
Övriga internt finansierade projekt		1 800 000	
Summa		5 885 000	6 700 000

Kontakt

Tobias Heldt, the@du.se

Maria Thulemark, mth@du.se

Högskolan Kristianstad

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Etablering av prediktiva metoder med sensoriskt fokus för komplexa, högvärdiga svenska hållbara produkter med vitt vin, mousserande vin och svart kaviar som modellprodukter	Formas	5 998 000		2 000 000
Friluftsliv, besöksnäring och landsbygdsutveckling: Från covid-19 till hållbara framtider ⁹	Familjen Kamprads stiftelse	4 500 000		1 500 000
Summa				3 500 000

Kontakt

Thomas Beery, thomas.beery@hkr.se

Karin Wendin, karin.wendin@hkr.se

⁹ Doktoranden är antagen hos Restaurang- och hotellhögskolan, Örebro universitet, men anställd på Högskolan Kristianstad.

Karlstads universitet

Institutionen för geografi, medier och kommunikation

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Bruksort 2.0 – ekosystem för framtiden	Vinnova/ Shift Sweden			250 000
Livsmedel i hållbara samspel	ERUF		93 662	1 223 423
Perupp (Visitorsexperience Lab Värmland)	ERUF	13 500 000	392 678	1 178 033
Platsdesign – vägen till hållbara rurala ekosystem	KK-stiftelsen	4 000 000	452 334	1 328 400
Summa			938 674	3 979 856

Externt finansierade forskningsprojekt (till och med 2024 av KK-stiftelsen) där en fortsättning finansieras genom intern kompetensförsörjning. Belopp saknas.

Bridging digital geographies and socially smart villages: participatory action research in rural place design

Empowering people and places through the design of socially smart villages

Interna forskningsprojekt under 2025 som finansieras internt eller genom intern kompetensförsörjning. Belopp saknas.

Antologi: turism och platsdesign

Homo touristicus digitalis and the philosophical imagination. tourism, culture and communication

Hybrid geographies of lake Vänern: cultural transformations and place identity on the peninsulas, bokkapitel

Måltidsturism

Platsbaserad utveckling

Second home tourism and crisis communication: communication preferences and risk awareness in Sweden (Centrum för Geomedia-studier)

Kontakt

Lotta Braunerhielm, lotta.braunerhielm@kau.se

Fredrik Hoppstadius, fredrik.hoppstadius@kau.se

Handelshögskolan vid Karlstads universitet

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
AI-robotar i besöksnäringen: En framtid med nya kollegor	BFUF	3 800 000		1 900 000
Summa				1 900 000

Kontakt

Kristina Palm, Kristina.Palm@kau.se

Karolinska Institutet

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Interventioner för att förbättra psykisk hälsa genom att förebygga sexuella trakasserier inom hotellbranschen	Afa Försäkring	3 338 000		550 000
Summa				550 000

Kungl. Konsthögskolan

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Kamouflerande strategier: Metoder inom situerade konstpraktiker i stadsutveckling	KK-stiftelsen	3 840 000		1 280 000
Ombyggnadskultur: Analysmodeller och arkitektonisk metod- utveckling och sam- verkansmetoder inom befintlig bebyggelse	KK-stiftelsen	3 840 000		1 280 000
Summa				2 560 000

Kungliga tekniska högskolan

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Färdväg mot Paris i landskap bortom vägnätet	BFUF	1 600 000	600 000	800 000
Summa			600 000	800 000

Kontakt

Anna Björklund, anna.bjorklund@abe.kth.se

Linköpings universitet

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Framtiden för evenemang och mötesindustri i ett transport- effektivt samhälle efter covid- 19 ¹⁰	Energi- myndigheten	4 712 000		i.u.
Summa				

¹⁰ Projektet omfattar totalt 5 665 000 kronor. Södertörns högskolas andel är 952 000 kronor, Linköpings universitets andel är resterande 4 712 000 kronor.

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Havsbaserad vindkraft och turism i samexistens i den hållbara blå ekonomin: Helhetsbedömningsverktyg för underbyggt beslutsfattande ¹¹	Naturvårds- verket	3 921 900		1 307 000
Kultur och kreativ turism: Värdeskapande genom hållbara affärsmodeller	Familjen Kamprads stiftelse	4 700 000		940 000
Plattform med flera funktioner i Östersjön – hållbar havsbaserad vindkraft, vattenbruk, turism och ekosystemrestaurering ¹²	KK-stiftelsen	4 536 104		907 220
The urban burden of disease estimation for policy making	EU Horizon	5 600 000		1 400 000
Summa				4 554 220

Familjen Kamprads stiftelse finansierar två större satsningar vid universitetet med viss relevans för besöksnäringen. Projektet ovan (nr. 2) finansieras genom satsningen.

Projekt	Finansiär	Projektid	Totalt
Innovativt kultur- entreprenörskap i samverkansforskning (InKuiS)	Familjen Kamprads stiftelse	2022–2026	25 000 000
Smålandsnavet – Entreprenörskap på landsbygden	Familjen Kamprads stiftelse	2024–2029	25 000 000

Beloppen ovan har ej räknats med i totalsumman.

Kontakt

Stephan Reinhold, stephan.reinhold@lnu.se

Per Pettersson Löfquist, per.pettersson@lnu.se

¹¹ Projektet genomförs vid Linnéuniversitetets Ekonomihögskola i partnerskap med Mittuniversitetet, ETOUR. Hela projektbeloppet redovisas här.

¹² Inrapporterat av finansiären. Övriga finansiärer: RWE Wind Kårehamn AB, RWE Renewables Sweden AB, Baltic Offshore Kalmar AB och WSP Systems.

Luleå tekniska universitet

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Arts, culture and creativity for entrepreneurial networking and tourism (ACCENT)	Interreg Aurora	2 700 000	600 000	900 000
	Region Norrbotten	800 000		270 000
Where culture meets commerce: entrepreneurial pathways in creative tourism	Fam. Kamprads Stiftelse (via NorrlandsNavet)	730 000	80 000	200 000
Summa			680 000	1 370 000

Kontakt

Anna Näppä, anna.nappa@ltu.se

Familjen Kamprads stiftelse finansierar en större satsning vid universitetet med viss relevans för besöksnäringen. Projektet ovan (nr. 2) finansieras genom satsningen.

Projekt	Finansiär	Projekttid	Totalt
NorrlandsNavet	Familjen Kamprads stiftelse	2020–2028	100 000 000

Beloppet ovan har ej räknats med i totalsumman.

Lunds universitet

Institutionen för kommunikation (IKO)

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Hundturism med fokus på livskvalitet och destinationsresiliens	BFUF	2 200 000	754 177	1 100 000
Utkantens attraktivitet: en studie om besöksnäringens förutsättningar i utsatta områden	BFUF	1 800 000	580 000	900 000
Summa			1 334 177	2 000 000

Institutionen för tjänstevetenskap (SES)

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Bykänsla – från lokalt engagemang till långsiktig systemförändring	Vinnova	4 000 000		1 000 000
Trygghetens förutsättningar – om kollektiv förmåga genom samskapande	Helsingborgs forsknings- och utvecklingsfond	682 400		682 400
VERNE: The one-stop-shop of accessible circular solutions for sustainable tourism	EU Horizon	4 750 000 ¹³	1 050 000	1 190 000
Summa			1 050 000	2 872 400

Interna forskningsprojekt under 2025 som finansieras genom forskningstid som ingår i forskarnas tjänster.

Besöksnäringens tysta motor – Kulturella institutioners betydelse för besöksnäringen
Bokprojekt: Tourism, place and mobility (Routledge) ¹⁴
Convention-byråers strategiska kommunikation med ett kritiskt diskursteoretiskt perspektiv (fortsättningsprojekt på det tidigare, BFUF-finansierade projektet "Framtidens mötesindustri")
Cultural ecosystem services and urban tourism
Kompetensförsörjning inom turism och besöksnäring
New urban tourism – relations to sustainable tourism.
Platsutveckling och omsorg, fallstudie på Ramlösa brunnspark i Helsingborg
Science driven mobilityimplications for tourism, mobility, and urban planning

Kontakt

Josefine Östrup Backe, josefine.ostrup_backe@ses.lu.se

¹³ Projektets totala omfattning är 50 000 000 kronor, 11 partners ingår.

¹⁴ Projektet omfattar en antologi i "läroboksstil" med bidrag från SES samt kollegor inom och utanför institutionen. Projektet har fått bidrag från Lunds universitet på 200 000 kronor för open accesspublicering.

Mittuniversitetet, ETOUR

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Adapting law for moving targets (ALAMOT)	Nordforsk	2 600 000	100 000	650 000
Attraktionskraft och grön omställning – ett webbaserat varumärkesexperiment för besöksnäringens hållbara utveckling	BFUF	1 300 000	85 000	650 000
Connecting outdoor sports and protected areas in Europe (CONNECT) ¹⁵	EU Erasmus+ Sport	6 700 000		290 000
Enhancing entrepreneurship in rural areas through local food systems	Familjen Kamprads stiftelse	6 800 000	830 000	2 175 000
Events as drivers of community development – a local business leveraging perspective	Östersunds kommun	500 000	500 000	500 000
Havsbaserad vindkraft och turism i samexistens i den hållbara blå ekonomin: Helhetsbedömningsverktyg för underbyggt beslutsfattande ¹⁶	Naturvårdsverket	3 921 900		
Mellan naturlighet och konstgjordhet – meningsskapande logiker i platser för idrott och friluftsliv	Centrum för idrottsforskning			152 000
Mistra sport & outdoors omställning	Mistra		280 000	1 880 000
PlatsKonstKultur – förstudie för kulturdriven platsutveckling i glesbygd	ERUF	783 500		300 000
Regenerativa ekonomiska transfereringar för universell resiliens i Norden	Interreg RETURN	17 000 000	1 380 000	5 600 000
Regenerative nature tourism (REGGAE)	Interreg Aurora	1 900 000	1 900 000	630 000
Sundsvall KKN – platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar	Sundsvalls kommun	1 440 000	1 440 000	720 000
Tillgängliga naturmiljöer för att främja aktivt och hälsosamt åldrande	Familjen Kamprads stiftelse	4 600 000	820 000	1 533 000

¹⁵ Projektet omfattar totalt 400 000 €, Mittuniversitetets del är 67 000 €.

¹⁶ Projektet genomförs vid Linnéuniversitetets Ekonomihögskola i partnerskap med ETOUR. Hela projektbeloppet redovisas under Linnéuniversitetet.

Visitor monitoring and management in protected and recreational areas: new challenges, novel solutions for the Anthropocene (VIMAS)	EU Horizon MSCA doctoral network	5 500 000	2 200 000	1 375 000
Östersund KKN – platsutveckling genom kulturella och kreativa näringar	Östersunds kommun	690 000	690 000	690 000
Summa			10 225 000	17 145 000

Internfinansierade forskningsprojekt under 2025.

Projekt	2025
Konsumentbeteende inom turism	120 000
Populärkulturturism	230 000
Visuella metoder inom turismforskning	120 000

Anslagsforskning 2025: 13 200 000 kronor

Stöd till centrubildning 2025: 1 400 000 kronor

Dessa belopp har ej räknats med i totalsumman.

Kontakt

Robert Pettersson, robert.pettersson@miun.se

Mittuniversitetet, övrigt

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Luftburen övervakning av vattenkvalitet i otillgängliga områden (AMORE) ¹⁷	KK-stiftelsen	4 791 871		2 395 935
Summa				2 395 935

Stiftelsen Chalmers industriteknik

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Hållbara och inkluderande transporter för evenemang och turnéer	Vinnova	750 000		750 000
Summa				750 000

¹⁷ Inrapporterat av finansiären. Övriga finansiärer: Handölsdalens sameby, Hjortens laboratorium AB, Luode Consulting OY Sweden och Structor Miljöteknik AB.

Södertörns högskola, NMT-institutionen

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Besökskraft två i Stockholmsregionen	Tillväxtverket Region Stockholm	200 000		100 000
Framtiden för evenemang och mötesindustri i ett transporteffektivt samhälle efter covid-19 ¹⁸	Energi- myndigheten	952 000		238 000
Summa				338 000

Internfinansierade forskningsprojekt under 2025.

Projekt	2025
Boundaries to communication II – the case of HaparandaTornio	
Island overtourism and the critical stagnation stage of Butler's life cycle theory – A Swedish case study	80 000
Overtourism but still not so problematik	80 000
The island of Sandhamn – overtourism and instagramism	70 000
Summa	230 000

Projekt finansierade av forskarna.

Projekt
Contextual challenges in the archipelago entrepreneurship ecosystem
Controlling Independence – Book chapter in Learning to think with business students
Erfarenheter från en komplex pedagogisk meriteringsmodell – Bokkapitel i pedagogisk meritering i och för förändring

Kontakt

Saeid Abbasian, saeid.abbasian@sh.se

¹⁸ Projektet omfattar totalt 5 665 000 kronor. Södertörns högskolas andel är 952 000 kronor, Linköpings universitets andel är resterande 4 712 000 kronor.

Umeå universitet

Institutionen för geografi

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Betydelsen av den osynliga befolkningen: Fritidshus, mobilitet och utveckling i glesbygd	Region 10, Region Norrbotten, Region Västerbotten	3 480 000	2 100 000	1 395 000
Cryotourism in a warming world: Co-exploring glacier and snow-based tourism development in southern and northern peripheries	STINT ¹⁹	200 000		200 000
Cryotourism: Facing the climate crisis	CIRC- Climate Impacts Research Centre (Umeå University)	100 000		100 000
En fot här en fot där: Hur påverkas hållbar ekonomisk utveckling, innovation och arbetsliv av fritidshusägande i Sverige?	Formas	3 000 000		1 000 000
Inclusive centres of culture – Collaborative and inclusive cultural tourism through nordic cooperation (ICCE)	Interreg Aurora Region Västerbotten	1 600 000	175 000	1 775 000
Rural shop innovations in a post-covid world: implications for community development in northern Sweden	Familjen Kamprads stiftelse	5 600 000		1 866 667
Social futures of small villages: inclusive social infrastructure in rural peripheries	Formas	6 900 000		1 725 000
Tourism employment in the Arctic: towards decent work	Nordiska ministerrådet m.fl.	200 000		66 667
Turismarbetsmarknadens internationalisering på landsbygden i arktiska Sverige	Familjen Kamprads stiftelse	6 800 000		2 266 667
Zoomstäder, mobilitet och landsbygdens "osynliga" befolkning	Riksbankens jubileumsfond	6 000 000		2 000 000
Summa			2 275 000	12 395 000

¹⁹ The Swedish Foundation for International Cooperation in Research and Higher Education

Institutionen för kultur- & medievetenskaper

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Förrådshushållning i en grön restaurangbransch – förutsättningar för en nygammal hållbar måltidskultur	BFUF	1 170 000	321 000	497 000
Summa			321 000	497 000
Summa			2 596 000	12 892 000

Kontakt

Roger Marjavaara, roger.marjavaara@umu.se

Internt finansierat doktorandprojekt

Projekt
Understanding the complexity of sustainable gastronomy – a restaurant and hospitality perspective

Kontakt

Carita Bengs, carita.bengs@umu.se

Uppsala universitet

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Developing recommendations for a more sustainable heritage management in Visby, Gotland	Region Gotland	175 000	282 000	487 000
	Oulu University, Finland	30 000		
Tourist companies breaking seasonality as a competitiveness strategy on Gotland	Region Gotland/ Tillväxtverket	100 000		29 000
	Gotlands Förenade Besöksnäring	75 000		
Summa			282 000	516 000

Kontakt: Ulrika Persson-Fischier, ulrika.persson-fischier@angstrom.uu.se,
Narcis Bassols, narcis.bassols@angstrom.uu.se

Internt finansierat doktorandprojekt

Projekt
Creating Moments in Between. Exploring regenerative tourism through awith and for research approach.

Kontakt: Marije Eileen Port, marije.e.poort@uu.se

Vid Uppsala universitet, Campus Gotland finns den tvärvetenskapliga forskarskolan inom hållbar utveckling (GRASS). Under 2025 påbörjades projektet nedan.

Projekt
Digital innovation for sustainable heritage

Örebro universitet

Handelshögskolan

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Hållbara affärsmodeller för entreprenöriella lantbruk	Familjen Kamprads stiftelse	3 300 000		1 100 000
Summa				1 100 000

Kontakt
Nina Hasche, nina.hasche@oru.se

Restaurang- och hotellhögskolan

Forskningsbudgeten för Restaurang- och hotellhögskolan (RHS) var cirka 7 miljoner kronor under 2025. Knappt 20 procent var externa medel (huvudsakligen Vinnova och Formas). Resterande var statlig finansiering via universitetet.

Örebro universitet koordinerar det tvärvetenskapliga forskningscentret PAN Sweden (Plant-based Proteins for Health and Wellbeing) som grundades 2021 med anslag från Formas på 48 miljoner kronor. Centrat har fortsatt finansiering på 40 miljoner kronor från Formas 2025–2028 (fyra år). Flera av forskningsprojekten på RHS, med relevans för besöksnäring, utförs inom ramen för PAN Sweden.

Projekt	Finansiär	Totalt externt	Totalt internt	2025 externt
Cooks as collaborative creators and evaluators: An iterative sensorydriven workshop to create vegetarian dishes	Formas, PAN Sweden			
Culinary craftsmanship under green transition	Doktorandprojekt, fakultetsmedel			
Food policy aligned to society in transition	Formas, PAN Sweden			
Framtidens foder för fågel, fisk, ägg och fläsk ²⁰	Vinnova ²¹			
Friluftsliv, besöksnäring och landsbygdsutveckling: Från covid-19 till hållbara framtider	Familjen Kamprads stiftelse ²²			
Gastronomi och bildning	Doktorandprojekt, fakultetsmedel			
Healthier in a bowl: tableware influences perception of healthiness of a vegetarian meal in a restaurant	Formas, PAN Sweden			
How can consumer science help the foodservice industry replace meat?	Formas, PAN Sweden			

²⁰ Satsningen Framtidens foder för fågel, fisk, ägg och fläsk syftar till att ta fram hållbara och cirkulära foder som ger produkter av hög sensoriska och gastronomisk kvalitet för restaurangsektor och detaljhandel.

²¹ Satsningen omfattar totalt cirka 20 miljoner kronor. Sveriges Lantbruksuniversitet är koordinator.

²² Doktoranden är antagen hos Restaurang- och hotellhögskolan, men anställd av Högskolan Kristianstad, där projektet redovisas.

It's complicated: Maillard, umami and flavor are not key factors in liking of plant-based burgers in a real consumption context	Formas, PAN Sweden
Operation morgendoft	Post doc
Seeds of change for plant-based food consumption. Products, restaurants and everyday life	Formas, PAN Sweden / doktorandprojekt
Should we offer oat drink? Exploring availability and positioning as strategies to reduce milk consumption at a weekday lunch restaurant	Formas, PAN Sweden
Sommelier training and critical attribute techniques (cat) for future meal contexts	Kompetens-utveckling
Summa	1 100 000 5 900 000

Kontakt

Ute Walter, ute.walter@oru.se

Åsa Öström, asa.ostrom@oru.se

6/URVAL AV FINANSIÄRER 2025

Här presenteras ett urval av de större finansiärerna i kartläggningen.

BFUF

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
AI-robotar i besöksnäringen: En framtid med nya kollegor	Handelshögskolan vid Karlstads universitet	3 800 000	1 900 000
Attraktionskraft och grön omställning – ett webbaserat varumärkesexperiment för besöksnäringens hållbara utveckling	Mittuniversitetet, ETOUR	1 300 000	650 000
Färdväg mot Paris i landskap bortom vägnätet	Kungliga tekniska högskolan	1 600 000	800 000
Förrådshushållning i en grön restaurangbransch – förutsättningar för en ny-gammal hållbar måltidskultur	Umeå universitet	1 170 000	497 000 ²³
Hundturism med fokus på livskvalitet och destinationsresiliens	Lunds universitet (IKO)	2 200 000	1 100 000
Hur får vi fler att vilja arbeta i köket?	Högskolan Dalarna, CETLER	2 000 000	1 000 000
Utkantens attraktivitet: en studie om besöksnäringens förutsättningar i utsatta områden	Lunds universitet (IKO)	1 800 000	900 000
Summa			6 847 000

²³ Uppgift från Umeå universitet.

Familjen Kamprads stiftelse

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Enhancing entrepreneurship in rural areas through local food systems	Mittuniversitetet, ETOUR	6 800 000	2 175 000 ²⁴
Friluftsliv, besöksnäring och landsbygdsutveckling: Från covid-19 till hållbara framtider	Högskolan Kristianstad	4 500 000	1 500 000
Hållbara affärsmodeller för entreprenöriella lantbruk	Örebro universitet	3 300 000	1 100 000 ²⁵
Innovativt kulturentreprenörskap i samverkansforskning – projekt: Kultur och kreativ turism:	Linnéuniversitetet	25 000 000	940 000
NorrlandsNavet	Luleå tekniska universitet	100 000 000	200 000
Rural shop innovations in a post-covid world: implications for community development in northern Sweden	Umeå universitet	5 600 000	1 866 667 ²⁶
Smålandsnavet – Entreprenörskap på landsbygden	Linnéuniversitetet	25 000 000	i.u.
Tillgängliga naturmiljöer för att främja aktivt och hälsosamt åldrande	Mittuniversitetet, ETOUR	4 600 000	1 533 000 ²⁷
Turismarbetsmarknadens internationalisering på landsbygden i arktiska Sverige ²⁸	Umeå universitet	6 800 000	2 266 667 ²⁹
Summa			11 581 334

²⁴ Uppgiften från Mittuniversitetet/ETOUR, som anger projektet som besöksnärlingsrelaterat.

²⁵ Uppgiften från Örebro universitet, som anger angår som besöksnärlingsrelaterat.

²⁶ Uppgift från Umeå universitet, som anger projektet som besöksnärlingsrelaterat.

²⁷ Uppgift från Mittuniversitetet/ETOUR, som anger projektet som besöksnärlingsrelaterat.

²⁸ Övriga samarbetsparter: Swedish Lapland Visitors Board

²⁹ Uppgift från Umeå universitet.

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Blå mat	Göteborgs universitet, CFT	8 000 000	2 000 000
En fot här en fot där: Hur påverkas hållbar ekonomisk utveckling, innovation och arbetsliv av fritidshusägande i Sverige?	Umeå universitet	3 000 000	1 000 000
Etablering av prediktiva metoder med sensoriskt fokus för komplexa, högvärdiga svenska hållbara produkter med vitt vin, mousserande vin och svart kaviar som modellprodukter	Högskolan Kristianstad	5 998 000	2 000 000
Social futures of small villages: inclusive social infrastructure in rural peripheries	Umeå universitet	6 900 000	1 725 000
Summa			6 725 000

Omställningslabb Shift Sweden

Formas finansierar etablering av fem så kallade geografiska omställningslabb inom innovationsprogrammet ShiftSweden. Programmet är en del av Sveriges innovationssatsning för 2030-talet (Impact Innovation), ett initiativ av Energimyndigheten, Formas och Vinnova. De fem labben är lokaliserade i Malmö, Karlstad, Göteborg, Lund och Sälenfjällen. Varje plats står inför omfattande förändringar och har potential att visa hur vi ställer om till hållbara, tillgängliga och attraktiva livsmiljöer för alla. Projekten samlar aktörer från kommuner, akademi, näringsliv och civilsamhälle i långsiktiga samarbeten.

Lab Sälenfjällen i Malung-Sälens kommun har relevans för besöksnäringen. Där är fokus Hållbar utveckling av Skandinavien största fjälldestination. Omställningslabbet sträcker sig från Kläppen till Stöten och omfattar flera skidanläggningar samt Sälens by, som är ett växande centrum för både turism och permanentboende.

Kommunens vision är "att bli en internationell förebild för hållbar omställning av besöksområden, där målkonflikter minimeras, naturvärdena bevaras, ekonomiska värden skapas, och dit människor flyttar för att leva ett bra liv."

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Geografiska omställningslabb, Lab Sälen-fjällen: Att bo, leva och arbeta i en fjälldestination i utveckling	Högskolan Dalarna, CETLER	8 454 998	300 000 ³⁰
Summa			300 000

³⁰ Uppgiften från Högskolan Dalarna, CETLER.

PAN Sweden

Formas finansierar det tvärvetenskapliga forskningscentret PAN Sweden (Plant-based Proteins for Health and Wellbeing) som grundades 2021 med anslag på 48 miljoner kronor. Örebro universitet koordinerar centrat där lärosäten, företag och offentlig verksamhet arbetar för att öka kunskapen om hur växtbaserade proteiner och produkter påverkar konsumenters hälsa och hur de kan tillverkas på bästa sätt. PAN Sweden Centrat har fortsatt finansiering på 40 miljoner kronor från Formas 2025–2028 (fyra år).

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
PAN Sweden, flera projekt	Örebro universitet, RHS		5 900 000
Summa			5 900 000

Formas totalt

Summa	12 925 000
--------------	-------------------

Forte

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Värdighet och anständighet på jobbet – den sällan sedda hotellstäderskan	Högskolan Dalarna, CETLER	5 000 000	1 200 000
Summa			1 200 000

KK-stiftelsen

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Finansiering av rekreationsleder i turistdestinationer ³¹	Högskolan Dalarna, CETLER	3 600 000	1 200 000
Kamouflerande strategier: Metoder inom situerade konstpraktiker i stadsutveckling	Kungl. Konsthögskolan	3 840 000	1 280 000
Luftburen övervakning av vattenkvalitet i otillgängliga områden (AMORE) ³²	Mittuniversitetet	4 791 871	2 395 935
Ombyggnadskultur: Analysmodeller och arkitektonisk metodutveckling och samverkansmetoder inom befintlig bebyggelse	Kungl. Konsthögskolan	3 840 000	1 280 000
Platsdesign – vägen till hållbara rurala ekosystem ³³	Karlstads universitet	4 000 000	1 328 400
Plattform med flera funktioner i Östersjön – hållbar havsbaserad vindkraft, vattenbruk, turism och ekosystemrestaurering ³⁴	Linnéuniversitetet	4 536 104	907 220
Summa			8 391 555

³¹ Övriga finansiärer: Kläppen Resort AB, Orsa Grönklitt, Skistar Sälenfjällen och Året runt i Sälenfjällen AB (Destination Sälenfjällen).

³² Övriga finansiärer: Handölsdalens sameby, Hjortens laboratorium AB, Luode Consulting OY Sweden och Structor Miljöteknik AB.

³³ Övriga finansiärer: Moelven Notnäs Rasby AB, P. Ekman Invest AB, Sahlströmsgården och Volvo CE.

³⁴ Övriga finansiärer: RWE Wind Kårehamn AB, RWE Renewables Sweden AB, Baltic Offshore Kalmar AB och WSP Systems.

Vinnova har en större pågående satsning, Framtidens foder för fågel, fisk och fläsk, som omfattar cirka 20 miljoner kronor under 2023–2026 på. Den leds av Axfoundation och SLU. Syftet är att ta fram hållbara och cirkulära foder som ger produkter av hög sensoriska och gastronomisk kvalitet för restaurangsektor och detaljhandel.

Projekt	Lärosäte	Totalt belopp	2025 belopp
Framtidens foder för fågel, fisk och fläsk, delprojekt	Restaurang- och hotellhögskolan, Örebro universitet	i.u.	i.u.
Fossilfri autonomi; Framtidens kollektivtrafik för fjäll och glesbygd	Högskolan Dalarna, CETLER ³⁵	1 000 000	300 000
Bruksort 2.0 – ekosystem för framtiden	Karlstads universitet (Shift Sweden)		250 000
Bykänsla – från lokalt engagemang till långsiktig systemförändring	Lunds universitet, SES	4 000 000	1 000 000
Hållbara och inkluderande transporter för evenemang och turnéer	Stiftelsen Chalmers industriteknik	750 000	750 000
Summa			2 300 000

³⁵ Projektet omfattar totalt 3,9 miljoner kronor. Malung-Sälens kommun är projektägare.

7/FINANSIERING OCH PROJEKT 2025

Inrapporterad extern och intern finansiering per lärosäte 2025.

Lärosäte	Internt fin. projekt ³⁶	Externt fin. projekt	Intern fin. 2025	Extern fin. 2025
Göteborgs universitet, Centrum för turism		7		4 543 000
Högskolan Dalarna, CETLER	6	8	5 885 000	6 700 000
Högskolan Kristianstad		2		3 500 000
Karlstads universitet, institutionen för geografi, medier och komm.	8	4	938 674	3 979 856
Karlstads universitet, Handelshögskolan		1		1 900 000
Karolinska Institutet		1		550 000
Kungl. Konsthögskolan		2		2 560 000
Kungl. tekniska högskolan		1	600 000	800 000
Linköpings universitet		1		i.u.
Linnéuniversitetet		4		4 554 000
Luleå tekniska universitet		2	680 000	1 370 000
Lunds universitet, inst. för kommunikation (IKO) och inst. för tjänstevet. (SES)	8	5	2 384 177	4 872 400
Mittuniversitetet, ETOUR	3	15	10 225 000	17 145 000
Mittuniversitetet, övrigt		1		2 395 935
Stift. Chalmers ind. teknik		1		750 000
Södertörns högskola, NMT-institutionen	7	2	230 000	338 000
Umeå universitet, inst. för geografi och inst. för kultur- och medievetenskaper	1	11	2 596 000	12 892 000
Uppsala universitet	2	2	282 000	516 000
Örebro universitet, handelshögskolan		1		1 100 000
Örebro universitet, Restaurang- och hotellhögskolan	3	9	1 100 000	5 900 000
Summa	38	80	24 920 851	76 366 191

³⁶ Några av lärosätena har valt att ej redovisa internt finansierade projekt.

8/EXTERN FINANSIERING 2025

Inrapporterad och funnen extern finansiering per finansiär 2025.

Finansiär	Summa 2025
Afa Försäkring	550 000
Anna Ahrenbergs Fond	200 000
BFUF	6 847 000
Centrum för idrottsforskning	152 000
CIRC – Climate Impacts Research Centre (Umeå University)	100 000
Energimyndigheten	238 000
ERUF	2 701 450
EU Erasmus+ Sport	290 000
EU Horizon	3 390 000
EU Horizon MSCA doctoral network	1 375 000
Familjen Kamprads stiftelse	11 581 334
Formas	12 925 000
Forte	1 200 000
Gotlands Förenade Besöksnäring	i.u.
Göteborg & Co, VGR och Turistrådet Västsverige	1 000 000
Helsingborgs forsknings- och utvecklingsfond	682 400
Interreg	900 000
Interreg Aurora	3 305 000
Interreg RETURN	5 600 000
Interreg upplevelsenäring Gbg	200 000
KK-stiftelsen	8 391 555
Mistra	1 880 000
Naturvårdsverket	1 307 000
Nordforsk	650 000
Nordiska ministerrådet	66 667
Oulu University, Finland (medfinansiär)	i.u.
Region 10, Region Norrbotten, Region Västerbotten	1 395 000
Region Dalarna (medfinansiär)	i.u.
Region Gotland	516 000
Region Norrbotten	270 000
Region Västerbotten (medfinansiär)	i.u.
Riksbankens jubileumsfond	2 000 000

Sparbanksstiftelsen Varberg	243 000
Stavanger kommun	600 000
STINT	200 000
Sundsvalls kommun	720 000
Tillväxtverket/Region Stockholm	100 000
Trafikverket	1 500 000
Vinnova	2 300 000
Östersunds kommun	1 190 000
Summa	76 566 406

9/TURISMFORSKNING I SVERIGE OCH BFUF:S ROLL

Av: Dieter K. Müller och Malin Zillinger

Forskarna Dieter K. Müller, professor i kulturgeografi med inriktning mot turism och regionala utvecklingsfrågor, Umeå universitet och Malin Zillinger, universitetslektor, prefekt, Institutionen för tjänstevetenskap vid Lunds universitet har på uppdrag av BFUF analyserat BFUF:s roll som finansiär av turismforskningen vid svenska lärosäten under åren 2012 till 2025. Analysen vilar på BFUF:s material om utlysningar, antal ansökningar samt vilken organisation som fått finansiering vilket år. Genomgången ger en översikt över hur antalet ansökningar, tematiska prioriteringar, geografisk spridning och finansieringsnivåer varierar över tid. Ansökningstryck, tematisk fördelning, finansieringsvolym och institutionell spridning har analyserats. I texten ges också en kortfattad nulägesbild av utvecklingen av svensk turismforskning sedan 2010, inte minst med hänsyn till teman för svensk turismforskning.

Världens största näring?

Under många år har det diskuterats huruvida turism är världens största näring. Det är oklart vad en sådan position skulle innebära, men det kan konstateras att turism är en viktig företeelse både för de som konsumerar och för de som producerar turism; även för alla platser som på något sätt påverkas av turismens effekter, såväl positiva som negativa. Betydelsen speglas också i framväxten av den svenska turismforskningen, som efter en etableringsfas under 1900-talet tog ordentlig fart efter sekelskiftet.

Turismforskning är ett globalt fenomen. USA, Kina och Storbritannien toppar idag produktionen av vetenskapliga bidrag inom turism. Trots den starka tillväxten av svensk turismforskning ligger Sverige med ungefär 1,5 procent av alla publikationer på en blygsam 24:e plats när det gäller perioden sedan 2010, vilken är i fokus i denna text.

Marginell position i akademiska systemet

Den blygsamma positionen är resultat av en relativ marginell position inom det svenska akademiska systemet där turism huvudsakligen betraktas som ett tema för olika andra discipliner. Det innebär också att ämnet sällan är representerat i vetenskapssamhällets egna beslutsrum, på lärosäten eller hos finansiärer och beslutsfattare. Ökningen av den vetenskapliga produktionen visar dock också att mycket positivt har hänt sedan take-off fasen runt sekelskiftet. Turismforskning har etablerats på fler lärosäten och fler forskningsfinansiärer har velat satsa specifikt på turismforskning eller relaterade teman. Här kan nämnas Formas stora satsning på turismforskning 2018, men framför allt tillkomsten av BFUF som sedan år 2012 regelbundet har beviljat forskningsbidrag till praktiktäna projekt med relevans för besöksnäringen.

BFUF:s utlysningar, forskares ansökningar och finansiering

BFUF har sedan 2012 haft 14 utlysningar av forskningsmedel. Totalt har 72 miljoner till 44 projekt beviljats.

Analysen nedan vilar på BFUF:s eget material om utlysningar, antal ansökningar samt vilken organisation som fått finansiering vilket år. Genomgången ger en översikt över hur antalet ansökningar, tematiska prioriteringar, geografisk spridning och finansieringsnivåer varierar över tid. Ansökningstryck, tematisk fördelning, finansieringsvolym och institutionell spridning har studerats med syfte att bättre förstå finansieringssystemet och de förutsättningar som detta ger för turismforskningen vid svenska lärosäten.

Variation och minskat antal ansökningar efter 2017

Under perioden 2012–2016 var antalet ansökningar mellan 19 och 43 per år, med ett genomsnitt på 23,8 (baserat på sex ansökningsomgångar, år 2016 gjordes två utlysningar). År 2017 gjordes ett uppehåll i finansieringen. Därefter har antalet ansökningar till BFUF minskat sett till hela perioden, dock med en uppåtgående trend de senaste åren.

För perioden 2018–2025 varierade antalet ansökningar mellan 5 och 27 per år, med ett genomsnitt på 15,8 (åtta utlysningar). Mellan 2018 och 2022 hade varje utlysning två olika forskningsteman. Det är inte säkert att minskningen i antalet ansökningar beror på minskat intresse. Den kan i stället spegla högre krav i utlysningarna eller att färre forskningsmiljöer passar in under varje tema. Den nedgående trenden kan också bero på att ekonomiskt pressade institutioner har allt svårare att möta de medfinansieringskrav med vilka många forskningsfinansiärer villkorar bidragen.

Utllysningsteman påverkar antalet ansökningar

Det finns ett tydligt samband mellan utlysningstema och ansökningssiffror: breda teman som digitalisering, visualisering och mötesplatser, samt öppna utlysningar där forskningsmiljöerna själva får definiera projektets fokus, har genererat flest ansökningar (till exempel 36 ansökningar år 2012, men detta var den första utlysningen vilket skulle kunna återspegla ett uppdämt behov). Även teman kring besöksnäringens roll i samhället (27 ansökningar år 2023) eller platsens själ (27 ansökningar år 2025) har under senare år lockat ett stabilt högt antal ansökningar.

Teman som kombinerar bredd, praktisk relevans och möjlighet för forskare från olika discipliner att formulera egna idéer genererar flest ansökningar. I kontrast har teman som säkerhet, tillgänglighet, nöjda medarbetare och grön omställning haft lägre ansökningstal trots att de är högst aktuella både för besöksnäring och samhällsutveckling i stort. Kanske är antalet forskare med rätt kompetens eller intresse mer begränsat här. Men det är också möjligt att komplexiteten och bredden i dessa teman kräver fleråriga satsningar snarare än enstaka projektansökningar.

Tematisk utveckling

Under perioden 2012 till 2025 har utlysningarnas fokus förändrats: från ett skönjbart fokus på branschnytta och innovation som sådan, via social hållbarhet och resiliens till teknik, grön omställning och platsens mening. Förändringen visar hur utlysningarna anpassar sig till nya samhällsutmaningar och näringslivets behov. Samtidigt finns fortfarande ett starkt intresse för forskning om platsens identitet och besöksnäringens roll i samhället. Det är alltså ett pågående skifte där både nya och etablerade teman finns parallellt och kompletterar varandra.

Geografisk spridning och genomsnittlig finansiering

Forskningsfinansiering från BFUF sprids relativt väl över landet. Lärosätena som oftast fått finansiering över åren är Luleå tekniska universitet, Lunds universitet och Högskolan Dalarna. Materialet avslöjar däremot inte vilka som har sökt bidragen.

Vi ser en trend med färre men större projekt, men den är inte entydig. Mellan 2012 och 2025 har antal beviljade projekt per år varierat, men generellt rört sig mot färre projekt, särskilt efter 2020. Här finns ett till fyra finansierade projekt per utlysning, jämfört med tidigare år där det kunde vara uppemot fem. Samtidigt har genomsnittlig finansiering per projekt ökat, men med variationer mellan år och projekt.

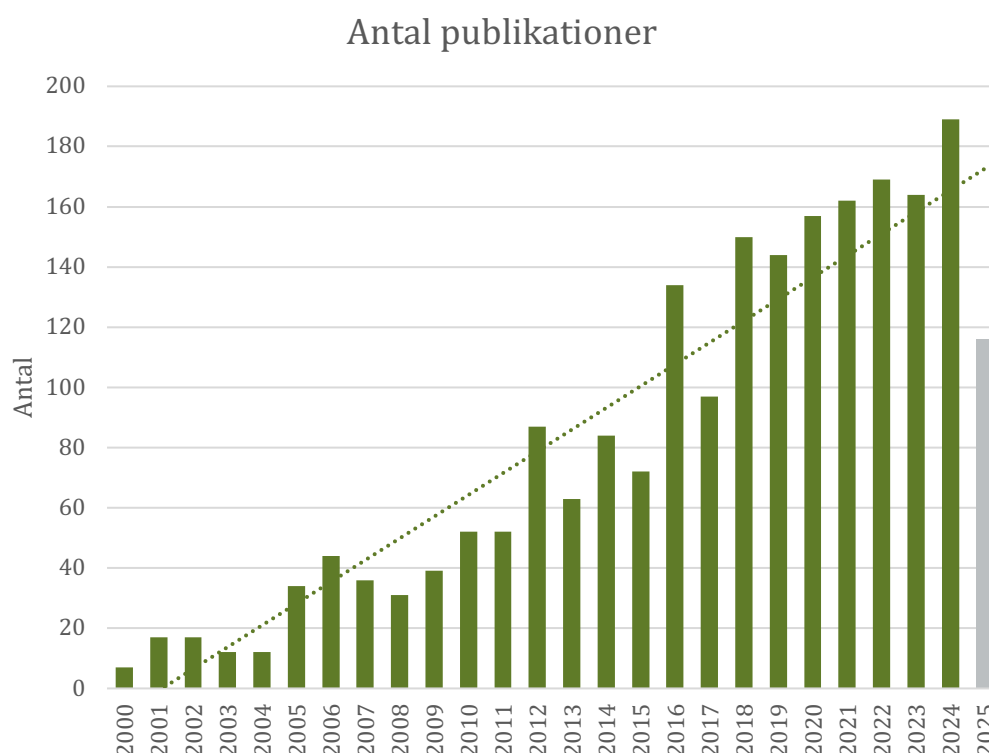
Bibliometriskt perspektiv på svensk turismforskning

Speglar BFUFs aktiviteter utvecklingen av svensk turismforskning överlag? Nedan riktas blicken på hela den svenska turismforskningen som den har registrerats i internationella databaser. För att fånga utvecklingen över tid genomfördes en bibliometrisk kartläggning av turismforskning i Sverige. Publiceringsdatabaser utgör en bra informationskälla för arbeten som har

publicerats i erkända vetenskapliga tidskrifter och böcker. Databasen Scopus, som hämtar sitt innehåll från de viktigaste tidskrifterna och från bokserier på större internationella förlag, har använts för analysen. De flesta posterna i databasen är på engelska, men enskilda skrifter på svenska eller andra språk förekommer. Urvalet här har åstadkommit genom att söka efter alla artiklar, bokkapitel och böcker som innehåller ordet "tourism" eller "hospitality" och som har åtminstone en författare med en anknytning till ett svenskt universitet. Söktermerna är enkla och på så vis inkluderande, vilket leder till att vissa artiklar som normalt inte skulle ses som del av området kan ha slunkit med. Som tidsfönster sattes åren 2010 till augusti 2025.

Platser för svensk turismforskning

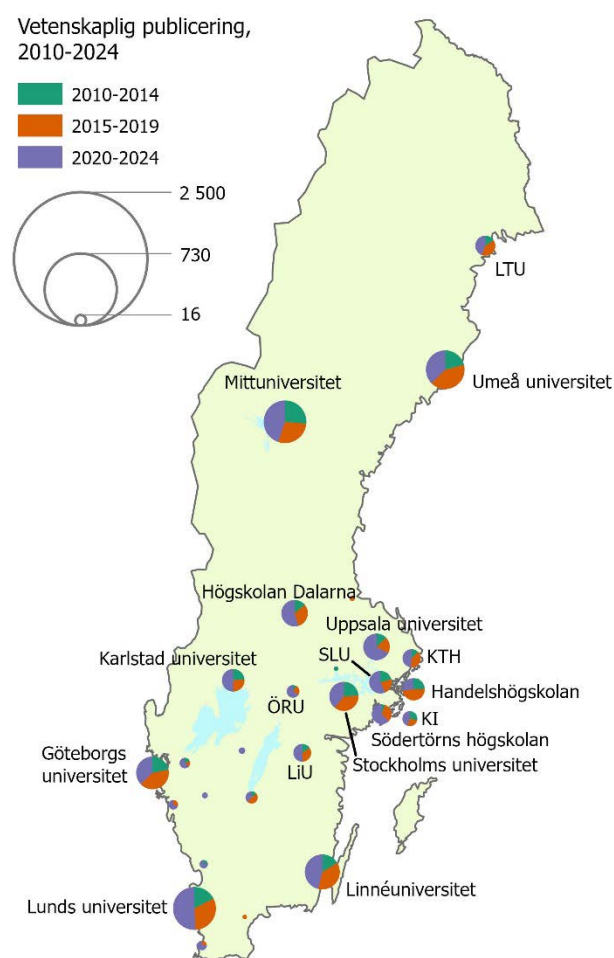
Tiden sammanfaller med en övergripande tillväxtfas i publiceringar, som inleddes redan mer än ett decennium tidigare (figur 1). Utvecklingen är inte specifik för turismämnet utan speglar dels en utbyggnad av högre utbildning och forskning, dels en ökande internationalisering också av samhällsvetenskaperna.

Figur 1: Antal publikationer av författare med anknytning till svenska lärosäten, 2000–2025. År 2025 omfattar information till och med augusti. Källa: Scopus

Ett problem för bibliometriska analyser utgörs av faktumet att några av de svenska lärosäten använder sig av gästforskare som rent fysiskt befinner sig utanför landets gränser och dessutom har multipla anknytningar till lärosäten världen över. Explicit rör det sig om C. Michael Hall som under den undersökta tiden hade sin huvudsakliga anställning på University of Canterbury, Nya Zeeland, samtidigt som han också angav bland andra Linnéuniversitet och Lunds universitet som några av sina anknytningar.

Majoriteten av Halls publikationer är inte gjorda med en medförfattare från något svenskt lärosäte. Likande kan sägas om Stefan Gössling som visserligen har haft en av sina huvudsakliga anställningar på Linnéuniversitetet men som också angett anknytningar till Lunds universitet och Vestlandsforskning i Norge samtidigt som han bott utanför landets gränser. Tillsammans är dessa två personer (med)författare till 330 av de sammanlagt 1915 publikationer som finns i urvalet. För den vidare analysen uteslöts alla publikationer med C. Michael Hall som medförfattare vilket innebär att 1 684 poster slutligen inkluderades i urvalet. Gössling behölls däremot i urvalet vilket innebär att hans publikationer räknas två gånger, för såväl Lunds universitet som Linnéuniversitet.

Figur 2: Vetenskaplig publicering vid svenska lärosäten 2010–2024. Källa: Scopus

Undersökningsperioden delades in i tre femårsperioder: 2010–2014, 2015–2019 och 2020–2024 för att kunna se förändringar över tid. Forskningspublikationer produceras under dessa perioder i hela landet och det geografiska mönstret av de stora miljöerna är stabilt över tiden. Fem lärosäten sticker ut. Lunds universitet och Mittuniversitet står för cirka 13 procent av landets forskningspublikationer var. Umeå universitet följer med 11 procent. Linnéuniversitet och Göteborgs universitet kompletterar kvintetten med 9 respektive 8 procent.

Som kartan (figur 2) visar produceras vetenskapliga bidrag också på många andra lärosäten i landet. Bland dessa återfinns också några oväntade kandidater såsom tekniska högskolor eller Karolinska Institutet (KI). Bidragen härifrån kan till exempel handla om digitaliseringen av besöksnäringen eller risken att få diverse sjukdomar i samband med semesterresor. Även universiteten i Stockholm och Uppsala märks bland de miljöer som producerar turismforskning, även om de saknar tydligt identifierade turismforskningsmiljöer. Detta beror på forskning inom ramen för andra discipliner som berör turism. Ofta är bidragen från dessa lärosäten relativt isolerade produkter som inte ingår i större turismforskningsprojekt. Det märks bland annat av att de oftast inte får något större genomslag när det gäller hur andra forskare uppmärksammar dem genom citeringar.

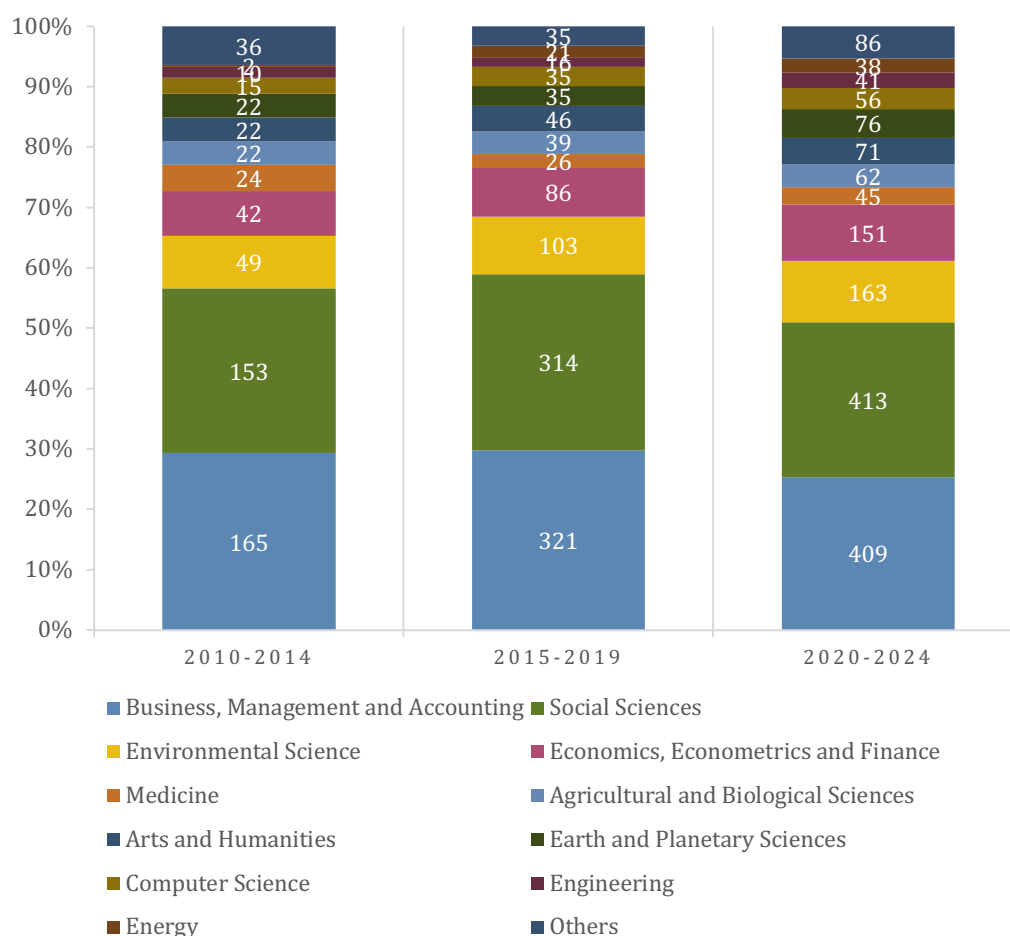

Teman för svensk turismforskning

Scopus-databasen klassificerar tidskrifter och böcker i olika ämneskategorier. Detta gör det möjligt att på en övergripande nivå möjligt se om den svenska turismforskningen har förändrats tematiskt under de femton undersökta åren.

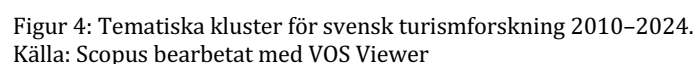
Figur 3 visar att ungefär 70 procent av alla publikationer återfinns i tidskrifter som tillhör fyra ämneskategorier. Det rör sig i första hand om kategorierna "Business" och "Social science" och i andra hand om "Environmental science" och "Economics".

En intressant trend över tid är att andelen publikationer som klassificeras inom ekonomiområdet minskar. I stället ökar många av de mindre ämnesområdena sina andelar. I synnerhet i de klasser som avser olika aspekter av fysisk hållbarhet – "Environmental science", "Earth science" och "Energy" – kan ökade aktivitet skönjas. Detta speglar ett växande intresse för hållbarhetsfrågor inom forskningen om turism samtidigt som renodlade företags-ekonomiska frågeställningar runt marknadsföring och management har haft en mer återhållsam tillväxt.

Figur 3: Ämneskategorier för svensk turismforskning, 2010–2024: andelar och antal. Källa: Scopus

Klusteranalysen avbröts när nio tydliga kluster kunde identifieras. I figuren visas dessa kluster genom olika färger. Enskilda begrepp kan vara kopplade till fler än ett kluster vilket visas genom linjerna mellan punkterna i figuren. Begreppen som finns i omgivningen av varje punkt och avstånden däremellan speglar också en tematisk samhörighet. Varje illustration av detta komplexa slag alltid är en kompromiss som endast kan avbilda sammanhang på ett ungefärligt sätt. Överlappningarna mellan de olika klustren är mycket större än den grafiska representationen kan illustrera.

Nio kluster

De nio klustren som framträder utan inbördes ordning:

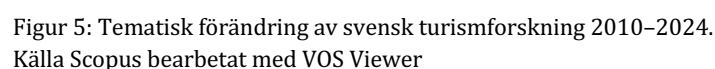
- **Turism och kultur**
Innehåller bidrag som berör vissa typer av turism som kulturarvs- eller kulturturism, men också bidrag som behandlar frågor om identitet och autenticitet, ofta i relation till platser och platsernas betydelse.
- **Turism som upplevelse**
Här står turisten och turismupplevelsen i centrum. Bidragen berör också frågor om motiv för turistresor, betydelsen av genus och möten mellan turister och lokalbefolkningen.
- **Turism som service**
Detta kluster fokuserar på värdskap och innehåller inte minst bidrag som handlar om hotell och restaurang men också om kundupplevelser och managementfrågor.
- **Turism och beteende**
Täcker ett brett spektrum av bidrag som spänner från frågor om turismens effekter till olika aspekter av turistbeteende. Den gemensamma nämnaren är att turisten ses som en aktör som skapar effekter som avviker från önskade normer och som behöver hanteras på olika sätt.
- **Turism och miljö**
Turism som resursförbrukare står i fokus här. Vid sidan av klimatförändringar behandlar detta kluster även frågor om ekosystem och hälsa.
- **Turism och bevarande**
Här behandlas bevarandet av resurser, för och mot turism. Konfliktperspektiv runt turismutveckling står ofta i fokus.
- **Turism som system**
Här återfinns bidrag som på olika sätt hanterar frågor om sambandet mellan utbud och efterfrågan. Även mobilitet, som grafiskt ligger utanför detta kluster, är de facto en viktig integrerad del av den.
- **Turism som rumslig aktivitet**
I detta relativt lilla kluster befinner sig bidrag som ofta representerar geografiska ansatser som betonar betydelsen av plats och rum för att förstå turismens utveckling, men också praktik.
- **Turism som ekonomisk aktivitet**
Olika aspekter av företagande och entreprenörskap finns i detta kluster. Här hittas även frågor om arbetsmarknad och mer övergripande frågor om turismutveckling utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Tematisk förändring av svensk turismforskning över tid

Även om de tematiska klustren visar på en stor stabilitet är det också tydligt att förändringar sker över tid. Vissa frågor dök överraskade upp på forskningsagendan medan andra försvann lika fort. Covid-19-pandemin är kanske det tydligaste exemplet för detta.

Urvalet som avbildas här (figur 5) har redan selekterat bort de mest marginella företeelserna, men visar ändå tydlig variation. Färgskalan visar

Det finns variation inom ramen för alla kluster och olika begrepp som tycks komma och gå. Ändå kan vissa övergripande trender skönjas. Genus- och mobilitetsfrågor har haft sina storhetstider inom den tidigare fasen av undersökningsperioden. Även frågor som belyser platsens och kulturens betydelse förekom i snitt oftare förr. Frågor om turismens effekter och hur människan hanterar dessa har aktualiserats den senaste tiden. Andra tydliga områden där tyngdpunkten är tämligen nära nutid rör, föga överraskande, pandemin och dess effekter, men också värdskap och arbetsförhållanden i restaurang- och hotellsektorn. Ett nytt fokus på arktiska frågor i relation till lokalsamhällets utveckling kan ses bland de sentida teman.

BFUF och turismforskningen vid svenska lärosäten

En intressant fråga är hur BFUFs satsningar relaterar till de trender som kan visas genom de presenterade bibliometriska ansatserna. Hur passar de projekt som beviljats finansiering in i de tematiska kluster som identifierats genom arbetet med VOS Viewer och databasen Scopus? Projekten som analyseras nedan omfattar perioden 2012–2025 och speglar vilka forskningsteman och -miljöer som fått finansiellt stöd.

Analysen som presenteras i tabell 1 baseras på projektpresentationerna som de återfinns på BFUF:s hemsida. Texterna har utgjort det primära underlaget för kategoriseringen. Varje projekt har granskats utifrån vad som lyfts fram mest i presentationen, det vill säga vilket tema som ges störst utrymme i beskrivningen av projektets syfte, planering och innehåll. Eftersom ett projekt ibland kan beröra flera tematiska områden, har varje projekt tilldelats ett primärt tema, baserat på det mest framträdande innehållet i presentationen. Ett projekt kan exempelvis handla både om AI-drivna tjänster (turism som service) och om kundernas upplevelse av denna (turism som upplevelse), men om serviceperspektivet är mer framträdande så är det detta som gett utslag. Där tydliga överlapp identifierats har även ett sekundärt tema markerats. Denna information finns dock inte med i denna tabell, då det är viktigare att fokusera på tydlighet här. Gränsöverskridandet gäller heller inte alla projekt.

Turism som ekonomisk aktivitet och turism och service

Trots att ett projekt ibland skulle kunna platsa i flera kluster, framträder vissa mönster tydligt. De flesta projekt återfinns inom klustren *turism som ekonomisk aktivitet* och *turism och service*. Dessa teman handlar om affärsmässighet, värdeskapande, tjänsteutveckling och branschens interna förnyelse. Att dessa prioriteras av BFUF är väntat eftersom fonden har som mål att finansiera forskning som bidrar till besöksnäringens konkurrenskraft och praktiska nytta för företag/arbetsgivare.

Samtidigt ser vi hur turism och miljö vuxit som tema, särskilt under perioden 2020–2024. Här dominerar projekt med fokus på hållbarhet, klimatpåverkan och resursanvändning. Intressant nog är antalet ansökningar färre inom det området. Andra forskningsfält som turism och kultur, turism och upplevelse samt turism och beteende/turism som system, har däremot svagare finansiering. Turism och bevarande samt turism som rumslig aktivitet saknar helt finansierade projekt. Sammantaget pekar resultatet på en koncentration av resurser till de områden som har en direkt koppling till näringens utveckling, service och grön omställning.

Tabell 1: Beviljade projekt relaterade till forskningsklustren

Svensk turismforskning: tematiska kluster	Beviljade projekt	Tidslinje
Turism som ekonomisk aktivitet	Totalt: 19 st. LTU: 5 HD: 4 GU/CFT, JIBS: 2 HUI, LU, ORU, SSE, KTH, LNU: 1	2010–2014: 8 2015–2019: 6 2020–2024: 5 2025: 0
Turism som service	Totalt: 11 st. KAU, LU: 3 LTU, KTH, HV, GU/CFT, SSE: 1	2010–2014: 1 2015–2019: 6 2020–2024: 3 2025: 1
Turism och miljö	Totalt: 7 st. Miun/Etour: 3 LTU, HD, KTH, UmU: 1	2010–2014: 0 2015–2019: 2 2020–2024: 5 2025: 0
Turism och beteende	Totalt: 4 st. LU: 3 UmU: 1	2010–2014: 1 2015–2019: 2 2020–2024: 1 2025: 0
Turism som system	Totalt: 2 st. HUI: 1 LTU: 1	2010–2014: 0 2015–2019: 2 2020–2024: 0 2025: 0
Turism och kultur	Totalt: 1 st. KTH: 1	2010–2014: 0 2015–2019: 0 2020–2024: 0 2025: 1
Turism som upplevelse	Totalt: 1 st. HB: 1	2010–2014: 1 2015–2019: 0 2020–2024: 0 2025: 0
Turism och bevarande	Totalt: 0 st.	
Turism som rumslig aktivitet	Totalt: 0 st.	

Följande universitet och högskolor nämns i tabellen:

Handelns Utredningsinstitut (numera HUI Research AB) HUI, Högskolan i Borås HB, Högskolan Dalarna HD, Högskolan Väst HV, Göteborgs universitet/Centrum för turism GU/CFT, Jönköping International Business School JIBS, Karlstads universitet KAU, Kungliga Tekniska högskolan KTH,

Linnéuniversitetet LNU, Luleå Tekniska universitet LTU, Lunds universitet LU, Mittuniversitetet Miun, Stockholms Handelshögskola SSE, Umeå universitet UmU och Örebro universitet ORU.

Gradvis förskjutning över tid

Tidsanalysen av finansierade turismforskningsprojekt under perioden 2010–2025 indikerar flera intressanta mönster trots att antalet projekt i varje kluster och period är relativt litet.

För klustret "turism som ekonomisk aktivitet" ser vi en något vikande trend från 2010–2014 (8 projekt) mot senare perioder, där projektfördelningen blir något jämnare mellan åren 2015–2019 (6 projekt) och 2020–2024 (5 projekt).

För "turism och service" syns en tydligare uppgång under 2015–2019 (6 projekt) jämfört med tidigare och något färre projekt under 2020–2024. Klustret "turism och miljö" har motsvarande förstärkning i senare perioder, särskilt 2020–2024 (5 projekt), vilket bekräftar hållbarhetens ökade betydelse.

Denna positiva utveckling för miljörelaterad forskning, trots färre ansökningar, antyder en strategisk satsning från finansiärshåll att främja forskning som stödjer en grön omställning. Det upplösta tidsmönstret kan alltså ses som en nyanserad balans mellan traditionell ekonomisk hållbarhet och ökade miljö- och samhällsperspektiv. Det vi ser är att svensk turismforskning finansierad av BFUF rör sig något, precis som all (turism)forskning vid svenska lärosäten.

Svensk turismforskning som fått finansiering verkar spegla såväl näringsaktuella behov som en bredare samhällelig kontext. Den tydliga vikten vid affärsmässiga och serviceinriktade teman visar att forskningen som finansieras strävar efter att bidra praktiskt till besöksnäringens konkurrenskraft och utveckling. Samtidigt är den ökade betydelsen av miljö- och hållbarhetsfrågor ett uttryck för en nödvändig förskjutning för besöksnäringen, där anpassning mot förändrat klimat är svår att förbise.

Slutsatser

Analysen visar att svensk turismforskning har en positiv trend där fler aktörer bidrar till utvecklingen som också pågår inom områden som inte ligger i huvudfåran för den internationella turismforskningen. Detta speglar förhoppningsvis en insikt bland landets forskare att fenomenet turism har betydelse för många områden.

Turism kan och bör således inte begränsas till att enbart handla om en näring. Detta är en bra utveckling som förhoppningsvis hittar finansiering för att långsiktigt kunna bygga upp turismkunskap inom många olika ämnesområden.

Samtidigt är det viktigt att konstatera att svensk turismforskning trots allt endast innehar en blygsam volym ur ett globalt perspektiv. Att analysera detta i relation till andra områden eller jämföra mer systematiskt med andra länder har dock inte rymts i denna analys. En analys av den svenska turismforskningens genomslag på den globala turismforskningen återstår att genomföra i framtiden. Anekdotisk evidens antyder dock att svensk turismforskning står sig väl åtminstone i vissa områden.

BFUFs satsning på svensk turismforskning sker samtidigt som forskningsvolymen ökar. Det har dock inte varit möjligt att kvantifiera betydelsen av BFUF-finansieringen inom ramen för denna kartläggning. Tidigare BFUF-kartläggningar har visat att BFUFs satsningar inneburit ett viktigt ekonomiskt tillskott till svensk turismforskning, i synnerhet för den med fokus på praktisknära och näringsrelevanta teman. Dessa kartläggningar har också visat att europeiska regionalpolitiska medel har varit viktiga för att finansiera denna typ av tillämpad forskning medan mer grundforskningsorienterade projekt har finansierats av de statliga forskningsråden, däribland inte minst FORMAS.

För att säkerställa en fortsatt positiv utveckling av turismforskningen i Sverige kommer det att krävas att alla forskningsfinansiärer höjer sina ambitionsnivåer vilket också kräver att svenska turismforskare behöver orientera sig mot nya frågeställningar som kan konkurrera om medel i nya sammanhang. Om detta lyckas kan det vara positivt för svensk turismforskning, men besöksnäringens ekonomiska bidrag till forskningen kommer även fortsättningsvis att vara viktigt för att garantera att behovsmotiverad kunskap produceras samt att denna typ av forskningsresultat kommer branschen tillgodo.

10/GER MEDEL FRÅN BFUF RINGAR PÅ VATTNET?

En viktig premiss för de forskningsprojekt som BFUF finansierar är att de har relevans för besöksnäringen och också leder till nytta och positiv förändring hos besöksnäringens företag och arbetstagare. Vidare ska de vara kunskaps-genererande, det vill säga stärka och stimulera vidare kunskapsutveckling inom området. BFUFs vetenskapliga råd bedömer alltid, som ett av tre kriterier, ett projekts impact. Det vi säga vilken påverkan eller effekt projektet kan förväntas få, både i besöksnäringen och inom akademien.

För att få en snabb bild av påverkan och effekter inom akademien sände BFUF i november 2025 ut en öppen fråga till majoriteten av de forskare som projektlett forskning finansierad av BFUF sedan 2012. Frågan löd:

"I samband med en kommande rapport och som input till BFUFs styrelse har vi ambitionen att försöka analysera vilken påverkan/impact vår forskningsfinansiering har. Framför allt om den leder till en ökad finansiering av besöksnäringensrelevant forskning även från andra aktörer/finansiärer. Ett sätt att ta reda på detta är att ställa frågan till dig om ert/era BFUF-finansierade projekt gett upphov till/varit förutsättningen för vidare forskningsfinansiering?"

Vi har inte heltäckande siffror som beskriver effekter eller ytterligare finansiering, men vi tolkar forskarnas svar som ett tydligt ja. BFUF-finansiering ger ofta ringar på vattnet som yttrar sig i ytterligare finansiering, profilerad forskning, fortsatt metodutveckling, värdefulla kontakter och idéer till ny kunskapsutveckling.

Nedan följer några exempel på forskarnas svar.

Direkta effekter – vidare forskning, metodutveckling och finansiering

"Ännu en glädjande nyhet är att jag fick finansiering från Formas utlysning för forskare tidigt i karriären för att vidareutveckla Tillräcklighets-LCA ytterligare! Känns som det börjar byggas lite momentum kring detta. Så tack för stöd och gott samarbete i de första stapplande stegen!"

Formas gick in med 6 miljoner kronor. Samma forskargrupp beviljades även 4,5 miljoner kronor från Familjen Kamprads stiftelse för metodutveckling.

"Min önskan (är) att förstå hur gastronomisk forskning ser ut och hur man kan definiera den, eller avgränsa den i databassökningar." Detta blev görbart genom att Formas finansierade en systematisk genomgång av forskningslitteratur med 1,3 miljoner kronor.

"Mina två BFUF-finansierade projekt inspirerade mig också att söka interna medel för att titta på personalens sida." Det ledde till ett femårigt doktorandprojekt som resulterade i en doktorsavhandling. I medel räknat cirka 3 miljoner kronor.

En forskare anser att BFUFs tidiga finansiering har öppnat för många samarbets- och finansieringsmöjligheter. Denne lyfter bland annat fram två masteruppsatser, finansiering från Formas på totalt cirka 3,7 miljoner kronor till två projekt som indirekt bygger på det tidigare BFUF-projektet samt pågående samarbete med Tekniska museet och Visualiseringscenter C.

En projektledare lyfter att man efter BFUFs finansiering fått 1,8 miljoner kronor till ett uppföljande projekt med inriktning mot hållbarhet och kulturminnesplatser. Även andra effekten tas upp: "Resultatet från vårt BFUF-projekt har använts i många andra tillämpningar, studier och pedagogiskt material vid Mittuniversitetet och Högskolan Dalarna."

På samma sätt rapporterar en forskare att forskargruppen direkt efter BFUF-projektet fick medel från Familjen Kamprads stiftelse för fortsatt forskning om tillgängliga naturmiljöer. "Projektet är avslutat nu men vi spinner vidare på det eftersom det fortfarande finns stort intresse kring tillgängliga naturmiljöer, personer med funktionsnedsättning och äldre personer. Vi söker medel men har ännu inte fått något nytt projekt."

Indirekta effekter – nätverk, start på forskningsområde

"Vi ser att projektet har resulterat i mycket, men främst nätverk och kommunikation", säger en forskargrupp. En av forskarna i gruppen lyfter fram att trots att BFUF-projektet kanske inte var direkt upphov till mer finansiering så skrevs det fram som en viktig kunskapskälla i en ansökan som sedermera resulterade i ett pågående projekt finansierat med 2,5 miljoner kronor av Trafikverket.

"Nja, det går inte att direkt härleda vårt BFUF-projekt direkt till andra medel. Däremot indirekt." Projektledaren nämner att delar från BFUF-projektet tagits vidare för fortsatt utveckling inom andra större forskningsprogram och konstaterar att man byggde upp kontakter som kommit till nytta i andra projekt.

"Oj, en bra fråga som är svår att ge ett säkert svar på. Vi ser ju att projekten absolut har en indirekt betydelse, dels genom att finansiärer bedömer kompetens och kunskap, dels genom att vi som forskare skapar oss en profil. Men det är oftast svårt att veta om det är just ett visst projekt som direkt har lett till ytterligare finansiering." Forskaren pekar på att de BFUF-finansierade projekt man haft sannolikt har bidragit till ytterligare fem forskningsprojekt som tillsammans fått en finansiering på 8,55 miljoner kronor från Interreg Aurora, Region Norrbotten, Norrlandsnavet, Familjen Kamprads stiftelse och intern lärosätesfinansiering.

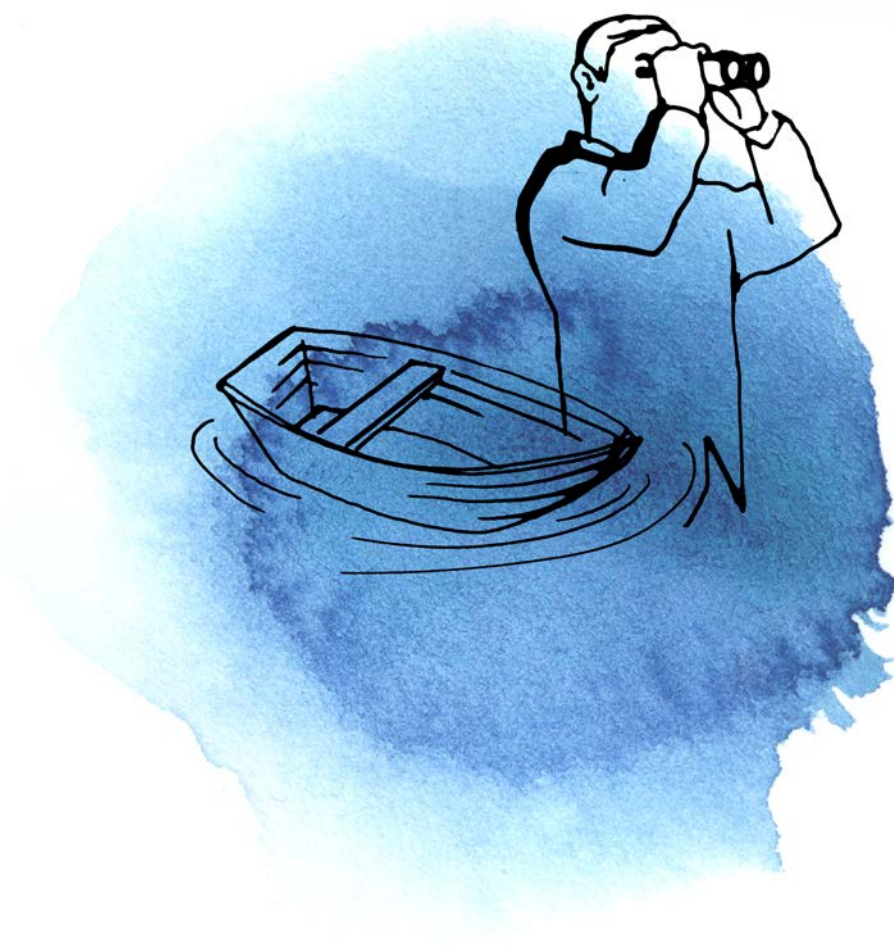
Ytterligare en projektledare är inne på samma linje "... är lite osäker på vilka projekt som har sitt ursprung i Lilla stadens attraktivitet... som sagt tror jag ändå att det projektet var starten för alla våra stadsplaneringsprojekt. Lite starten på vårt forskningsområde om platsutveckling."

En forskare lyfter sitt BFUF-finansierade projekt som ett av de tidigaste i byggandet av den forskningsprofil man nu har. "Efter det har vi ... från fokus på digitalisering inom besöksnäringen nu landat i ekosystem för hållbar regional utveckling med platsdesign som bas". Projektet har lett till ytterligare tre beviljade projekt med budget på över 20 miljoner kronor, med finansiering från ERUF och från KK-stiftelsen.

Inga effekter – men fortsatt intresse för att forska i branschen

"Tyvärr har det inte trillat in forskningspengar för några av mina projekt i linje med finansiering från BFUF", säger en forskare.

"Vi har ännu inte fått finansiering för ny forskning med anknytning till besöksbranschen. Men det BFUF-finansierade projektet som vi genomförde gav jättefin respons..., på något sätt vill vi återkomma till besöksnäringen, men just nu är det oklart när det ska bli." (Två forskare)

11 / KONFERENSPOESI

Poetisk reflektion vid BFUFs och NATUs kunskapsforum oktober 2025

Av: Annika Göran Rodell, konferenspoet, universitetsadjunkt, Restaurang-
och hotellhögskolan, Örebro universitet

Dag 1

Framtiden
olika framtider
tiden fram
Mellanrummet
Tomrummet

i tystnad
där det nya kan ta form
Vem kan vara gränsgångare
gränsbefruktare

Ser vi varandra
hur ser vi varandra
varifrån i oss själva ser vi varandra
hur kan vi mötas
Det finns avstånd och närhet
mellan oss
på vilken sida står jag
Står jag på någon sida
eller mitt i mellan
i tomrummet

Systemet
det är vi

Vilka är de verkliga problemen
hur skapa förhållningsätt till det som
skaver
Alla vill samverkan
tillsammans verka
verksam
sam-verkan
förflytta oss tillsammans

Olika perspektiv
Olika källor kompletterar varandra
Finansiärerna vill ha dialog
med dem som har örat mot marken
det finns många öron
och olika marker
utmaningar och möjligheter

Det finns mycket pengar i systemet
Portföljer
Samhällseffekter
Kunskapsutveckling
Strategiska ambitioner
Stärkt konkurrenskraft

Hållbara affärsmöjligheter
Siffror
Teknik
Naturvetenskap
Medicin
och så lite - humaniora och konst...
Besöksnäringens betydelse i systemet
syns inte i plånboken

Men – fortsatt vara nyfiken
skapa alternativ som går rakt in i hjärtat
Se till behoven, var finns dom
vad kommer de många människorna till
del
var kan besöksnäringen kugga i
Vi behöver se platsens betydelse
social och kulturell hållbarhet
se människan

Ingen ska behöva gå vilse i Älmhult
eller slåss i mörkret
mot monodisciplinära beslut
inte behöva lita på turen
eller leva som kameleont
Tryggheten behöver växa
forskningssvinnet minska
något behöver vara stabilt
när systemen kollapsar

Klagomuren fylls av ett sorl
en gräsrotsrörelse
skjuter upp
ur marken
den som vi har örat mot

Låt oss förenkla
testa idéer
tvåstegsraketer
fortsättningsprojekt
Bli smartare tillsammans
sopa framför egen dörr
Skapa lokala lösningar
katalysera kraften
sluta stå i vägen för innovation
bli mer än en PDF, som någon lägger i
byrålådan

Ett modigt ledarskap
nya regler

skapa långsiktighet
kanske även utmana tillväxtparadigmet
med nyfikna problemformuleringar
minska navigationsproblemen
i en paradoxal verklighet
där vi kan innovera eller dö
följa med i snabb takt
vara längst fram
driva på framtiden
med
robotvårdskap
och drönartaxi
Där stor kan bli större
och på vägen riskera
att tappa jordkontakten
och den gastronomiska upplevelsen
av jorden

Dag 2

Det sker en blygsamt växande forskning
men med stort inflytande i världen
en analys:
Finansiärer – höj er ambitionsnivå
ge besöksnäringen medel i förhållande till
sin systembetydelse
Forskare – bredda era perspektiv i
världen
skifta glasögon
turismen har betydelse för så många fler
områden

Men vem ska läsa turism
vem ska kunna undervisa
vilka frågor kan vi mer ställa
forskning är inte bara en esoterisk övning
Någon ska sätta agendan för framtiden
Hur kan nordisk forskning växa
där vi kan skilja på äpplen och päron
Vara välorienterade
ha många öron öppna
inte bara mot marken
fler
interdisciplinära möten

Mat och hälsa
ett ekosystem
av samverkan
från profil till centrum
som breddat förståelsen
med långsiktiga projekt
i dialogform
unicitet och spets
(något har låst sig...)
Vad ska vi äta för att må bra
hur ska vi kommunicera det
dela in vägen till framtiden
påverka

Kanske innovation också kan vara
att inte vara innovativ
att bara vara
i kontakt
med marken
gå barfota i gräset
bland gräsrötter som växer i öppet
landskap
i organiskt samspel med naturen
Mitt i allt står människan
sökande efter mening
Smakar på olika framtider

Hur kan aktörerna i systemet matchas
ska vi krocka eller kroka arm

Hitta gapet i forskningen
bli strategi influenser

Vad finns på tallriken i beredskapstid
myndighetsräven har bytt perspektiv
ska hitta nya recept
tillsammans med pionjärer
för resilienta måltider
som ska smaka gott
i våra matmiljöer
Vad ska ligga på tallriken
vad tycker gästen
vem ska leverera
hur bygger vi ekonomisk hållbarhet
gastronomiska samarbeten, experiment
Vad kan rebelliska rockband tillföra
mat som konst, narren som möjliggörare

Vilka framtider behöver vi öva oss inför
Vi behöver en färdplan
för ett nytt
paradigm
förändra normer
transformation
med en bredd av aktörer

vad behöver vi
vilka kompetenser
saknas
i kampen om talanger
Fredagsbubblen spökar
i en sprakande orkester
växer behoven fram
av kompetenser och yrkesroller
hur de samverkar
Tusen företags röster
alla, alla, alla – har skrivande behov
var finns de som kan ge oss det vi behöver
137 000 stycken

Vilka är de
Hur kan vi få dem att stanna

Utbildningssystemet har inte örat
mot marken
Vem ska laga maten
servera den
städa
värdskapa
vem ska leda arbetet

Hur ser kartan ut
vilken forskning är relevant
vad saknas
vilka verktyg behövs
vilka medel ges
Är vi tillräckligt politisk korrekta...
Kan vi fånga in universitetens insatser
Och den passionerade forskaren
i skuggorna
i siffor

Hur hittar vi EU-medel
Som inte smakar mer än de kostar

Smaka på bullen
i ARKET café

Från musik och mat upp till stjärnorna
till bageriets värme
och ny standard utan städöl
I en attraktiv atmosfär
hos ett attraktivt arbetsgivarvarumärke
som har antennerna öppna hela tiden
Flexibel matstudio för kulinariska hits
så in i Berget, med mening
påverkanskraften glöder
många följer efter
Generositet lönar sig
problem kan lösas
med modernt ledarskap och superråvaror
mitt i stan
hälsa och njutning
med skönhet
Nya arbetsbeskrivningar
för unga människor
Skapa synvänder

Den nya besöksnäringen
vågar kompromissa, är street smart
Avslutar med stil
med fokus på detaljerna
i framåtlutad god ton
med kärlek
utan långa rapporter

#33 VEM TÄNKER PÅ BESÖKSNÄRINGEN?
Vår 6:e kartläggning av forskning och dess finansiering

Februari 2026

Rapportredaktör **Eva Fohlstedt**, BFUF

Illustrationer **Stina Wirsén**

Foto sid 38, **privat** och **Lunds universitet**

ISBN 978-91-88535-32-0

Kontakt

info@natu.se

info@bfuf.se

bfuf.se

Rapporten finns att ladda ner på bfuf.se.

Citera gärna rapporten och ange då källan: BFUF (2026).

NATU